

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики

13 листопада 2019 року

ТКАЧЕНКО О.В. Доброго дня, шановні колеги, в нас трохи незвична зустріч в комітеті. Хотів би наголосити, що це, власне, не стільки засідання комітету, скільки робоча зустріч членів комітету для ознайомлення з проектами законів. Ми запроваджуємо своєрідний новий формат, але хотів би від початку наголосити, звернути вашу увагу на, власне, те, що написано під словами Закон про медіа. Це не презентація проекту закону, це питання чи виклики, на які має дати відповідь цей закон. Це постановка питання для обговорення, для того, щоб ми всі разом мали змогу подумати і знайти відповіді на ці запитання.

Чому це достатньо важливо наразі - прийняття цього закону цією каденцією парламенту? Хотів би нагадати, що наразі медійний простір України регулюється багатьма законами, більшість з яких була прийнята ще всередині переважно 90-х років. Вони мають різні правові режими для різних медіа, деякі медіа взагалі не регулюються, тому що таких медіа раніше не існувало, існують застарілі процедури і навіть "мертві" норми законів. Тому те, що в принципі хотілось би дати, щоб на це були відповіді раніше, на них нам доведеться шукати ці відповіді.

Необхідність також ґрунтується не тільки на тому, що, власне, всі інші закони, які стосуються, якими регулює медіа, застарілі, але також необхідність імплементації до законодавства України директиви вже другої Європейського парламенту та Ради 2010 року та зміни до цієї директиви, які були зроблені минулого року.

Що ми пропонуємо до обговорення, які норми законів хотіли б інкорпорувати в єдиний Закон про медіа? Це Закон про друковані засоби масової інформації 1993 року, Закон про інформаційні агентства, є і такий, 1995 року, Закон про державну підтримку ЗМІ та захист журналістів (соціальний) 1997 року, Закон про порядок висвітлення державних органів влади 1997 року, Закон про Національну раду 2005 року і про телебачення і радіомовлення 2006 року і, до того ж, в нього вносились багато-багато змін ще після цього.

Що ми думаємо чи на які запитання має відповісти цей закон і що має регулювати? Це суб'єкти, види, вимоги до кожного з видів суб'єктів медіа, критерії належності цих суб'єктів до юрисдикції України, також дати відповідь на питання прозорості власності, контролю та порядок звітування у структурі власності, ліцензування та реєстрування, контент, власне, це квоти європейського національного продукту, мова, захист неповнолітніх тощо. Також великий розділ має бути присвячений повноваженням Національної ради і статусу, фінансуванню, порядку обрання членів Національної ради, призначення, дострокове припинення і так далі. Також, очевидно, маємо відповідати на питання механізмів співрегулювання у сфері медіа та порядку розгляду справ порушення у цій сфері.

Які санкції за порушення в законодавстві в сфері медіа мають бути запроваджені? Штрафи, анулювання ліцензії, скасування реєстрації, заборони розповсюдження тощо.

Обмеження, безперечно, буде певний розділ прив'язаний, пов'язаний зі збройною агресією та воєнним надзвичайним станом, правовий статус журналістів їх права та обов'язки.

Власне, останнім питанням, ми сьогодні нашу доповідь розділимо дуетом з Микитою, він зараз після промови у Верховній Раді вип'є водички і у другій частині перехопить від мене ініціативу.

Закон не регулює, оскільки існують інші закони, які регулюють вже ці сфери, вони достатньо осяжні. Це Закон, власне, про рекламу, діяльність медіа під час виборів, це виборче законодавство, Закон про кінематографію також існує, це не відноситься до цієї сфери. А також спеціальні регулювання, які стосуються, власне, суспільного мовлення, державного іномовлення. Але в загальних рамках Закону про медіа ми також про них згадаємо.

Питання для дискусії, власне, це стратегія розвитку медіасфери, як на наш погляд можна було б обговорити питання, як воно мало б визначатися. Президент, Верховна Рада, Кабінет Міністрів, відповідне міністерство має розробляти загальнодержавну стратегію, наприклад, це може бути гуманітарна стратегія. На наш погляд, варто переходити вже до планів, якщо ми говоримо про стратегію, у виконання Національної ради на три роки і, власне, план діяльності на рік і, відповідно, щорічні звіти Національної ради.

Суб'єкти, які мають регулюватися цим законом. Це, власне, безпосередньо пряма сфера діяльності, вірніше, запровадження регулювання цим законом. Це, власне, аудіовізуальні медіа, традиційні лінійні медіа – це телебачення і радіомовлення. Нелінійні медіа, хочу наголосити на цьому питанні, вони жодним чином не врегульовані в нинішньому законодавстві. В цьому законі ми пропонуємо їх поставити в сферу регулювання. Це такі нелінійні сервіси як Megogo, OLL.tv чи Netflix, тощо, не ними тільки обмежується це питання, це для прикладу.

Особливі види – це суспільні аудіовізуальні медіа, мовлення громад, комунальне іномовлення, власне, друковані медіа, онлайн-медіа. Але є суб'єкти, які, власне, не є медіа. Тим не менше, ми також хотіли би дати відповіді на запитання, яким чином ми маємо їх врегулювати. Це, власне, провайдери сервісів, оскільки вони розповсюджують контент, власне, медійний. Це провайдери платформ спільного доступу інформації – це всім відомі соціальні мережі. А також постачальники комунікаційних послуг для

потреб телебачення, радіомовлення з використанням радіочастотного ресурсу. Не мені вам казати про нюанси, які виникали з "Зеонбудом" чи Концерном РРТ. На наш погляд ми теж маємо знайти відповіді на питання, пов'язані з їхньою діяльністю у цьому законі.

Яка юрисдикція для цього закону, яку ми збираємося обговорювати? Це, власне, місцезнаходження або редакційний контроль, сервіс доступний на території України або спрямований на аудиторію України, сервіс, який може оплачуватися резидентами – це також цікавий нюанс. Радіочастотний, власне, ресурс, а blink, супутникові потужності для онлайн медіа, це domain.UA і домени другого рівня UA.

Згідно директиви ЄС та Ради Європи ми маємо обговорити питання стосовно додаткових критеріїв, а саме: яка кількість працівників та де мають знаходитися головні офіси згідно Європейської конвенції про транскордонне телебачення. Вони мають бути зареєстровані та території України та підтримувати стабільні тісні економічні зв'язки. Власне, питання для обговорення: 30 відсотків працівників має знаходитися там, не більше, і місцезнаходження в Україні, але управління з третьої країни або навпаки: плюс 30 відсотків працівників має знаходитися в Україні. Ще раз хочу підкреслити, це критерії за директивою.

Захист економічної конкуренції. Власне, ця пропозиція стосується класичної норми, яка не дозволяє монопольне використання ринку. 35 відсотків для АВП (аудіовізуальних послуг) і 5 відсотків для друкованих ЗМІ.

Хотів би, щоб ви роздивилися цю табличку більш уважно. Далі вона у нас буде в іншому вигляді. Власне, у верхній частині визначені ті суб'єкти, яких ми збираємося регулювати в різний спосіб. Це або у вигляді ліцензії, або у вигляді реєстрації, або у вигляді контенту і статусу юридичної особи. Наприклад, лінійні аудіовізуальні медіа послуги - це традиційні телевізійні радіоканали. Юридичну особу ми можемо регулювати. Щорічна звітність.

Вони підлягають ліцензуванню. І власне, питання щодо контенту - це означає обов'язок дотримуватися усіх передбачених законом обмежень щодо контенту.

Лінійні аудіовізуальні послуги, вірніше, аудіовізуальні системи, які не регулюються, які не використовують радіочастотний ресурс. Наприклад, вони знаходяться на супутнику. Це реєстрація, а також обов'язок дотримуватися усіх передбачених законом обмежень щодо контенту.

Нелінійні - це власне діджитальні платформи. Процес реєстрації також підлягає, це питання для обговорення, на наш погляд, така реєстрація має відбуватися.

Питання щодо дискусії складають дві сфери - це власне онлайн-медіа, ви там бачите знак запитання, і платформи спільного доступу. Мова йде про соціальні мережі. З соціальними мережами і онлайн-медіа є цікавий нюанс, який виходить за межі питань щодо свободи розповсюдження інформації, а має виключно економічну підставу. Це сплата податку. І мова, якщо ми говоримо про платформи спільного доступу, саме полягає в тому, що ми вбачаємо, що якщо наразі ці організації отримують доходи на українській території, власне, і податки вони можуть платити чи мають платити на українській території.

Регулювання тарифів та послуг. Щодо цього питання було багато дискусій у представників індустрії, власне, хто і як визначає тарифи на користування, на надання таких послуг. Ми вважаємо, що максимально граничні тарифи на послуги, електронних комунікаційних послуг для потреб телебачення і радіомовлення з використанням радіочастотного ресурсу затверджуватись мають Національною радою після отримання висновку Національної комісії, що здійснює регулювання в сфері зв'язку та інформатизації щодо відповідності запропонованих такими постачальниками тарифів принципам економічної обґрунтованості, об'єктивності

недискримінації. Питання в тому, що фактично всі, хто надає такі послуги, де-факто принаймні є монополістами.

Питання для дискусії. Окрім реєстрації, очевидно, що має постати питання щодо частки національного продукту на цифрових платформах, тому що, власне, в Європейському Союзі така регуляція вже існує, і той самий Netflix має випускати щонайменше 30 відсотків продукції, яка виготовлена в ЄС.

Те саме питання постає щодо мови. Україна наразі не такий яскравий чи, вірніше, вигідний ринок, щоб ці провайдери запроваджували українську мову, але ми це хочемо, тому що інакше тоді в принципі ці провайдери обмежаться переважно російською мовою. Це питання також до обговорення. Безперечно, це призведе до їхніх додаткових витрат, але я думаю, що українці вправі дивитися їхній продукт українською мовою.

Обмеження щодо структури власності. Хто не може бути власником медіа? Фізична особа, громадянин держави-агресора, юридична особа, який власником істотної участі, контролером чи бенефіціаром є громадянин держави-агресора чи юридична особа держави-агресора, особа, структура власності якої є непрозорою. Суб'єктом у сфері аудіовізуальних медіа не може бути особа, до структури власності якої входять органи державної влади чи юридичної особи, які ними засновані, окрім, власне, Суспільного, іномовлення та телеканалу "Рада", до структури власності суб'єкта, який використовує радіочастотний ресурс, не можуть входити політична партія, релігійна організація або заснована ними прямо чи опосередковано юридична особа.

Структура власності прозора, якщо містить необхідну інформацію всіх власників, акціонерів, бенефіціарів, всіх осіб, які мають пряму або опосередковану істотну участь, відносини контролю між усіма вищезгаданими особами. Якщо це трастова конструкція, крім випадку, коли установник трасту заявляє себе в якості власника істотної участі чи

бенефіціару основного, юридичних або фізичних осіб, зареєстрованих в країнах, законодавство яких не дозволяє розкривати інформацію про структуру власності. Тоді ми не будемо бігати і шукати, на яких островах знаходиться той чи інший власник.

Звітність. Щорічна звітність про структуру власності подається до Національної ради суб'єктами у сфері аудіовізуальних, друкованих медіа, провайдерів сервісу доступу до пакетів, постачальника електронних комунікаційних послуг для потреб телебачення і радіомовлення.

Щодо інших суб'єктів - Національна рада може отримати інформацію після відповідного запиту при розгляді заяв про видачу або про продовження ліцензії чи заяв про реєстрацію, а також при виявленні ознак порушення певного переліку вимог закону.

Національна рада, власне, може й досліджувати прозорість структури власності у вигляді документів, що підтверджують відомості про структуру, в тому числі й статuti, документи юридичних осіб, також копії договорів, інших документів, на підставі яких будь-який з власників набув прямої або опосередкованої істотної участі, фінансовий звіт за попередній рік та копії договорів, що передбачають надання фінансування суб'єкту, в тому числі у вигляді кредиту/позики понад розмір, який буде окремо визначено цим законом.

Питання для обговорення. Воно вже викликало певний інформаційний такий легкий шум. Про що, власне, йде мова? Упродовж багатьох років експерти, медійники піднімали питання, яким же чином можна відокремити олігархів чи власників ЗМІ від втручання в редакційну політику ЗМІ. Я не чув відповіді на ці запитання упродовж цих років. От до мене сьогодні підходив ваш колега пан Гончаренко і каже: "Что такое, как же ж так?" и все такое. Я кажу, от у вас колега, друг, володіє газетою "Думська"? Каже, володіє. Вона збиткова? Збиткова. А навіщо він володіє? Ну з якихось, очевидно, кращих причин. Я думаю, що якщо кращі причини, то є багато

способів витратити ці гроші на допомогу людям, хворим і так далі. Якщо це приватні медіа, то, в принципі, на мій погляд, логічно, щоб вони були, якщо вони приватні, прибуткові.

Але ще раз, це пропозиція для обговорення. Якщо хтось, так само я Олексію сказав, має інші пропозиції стосовно того, яким чином можна зробити так, щоб медіа позбавити втручання, збиткові медіа, своїх власників, будь ласка, ми відкриті для обговорення.

Ми взяли цю ідею з приводу фінансового "фейр-плею" в УЄФА, тому що так само там тривала впродовж багатьох років дискусія, яким чином зробити так, щоб усі футбольні клуби мали більш-менш рівні можливості у спортивних змаганнях. Можемо використовувати їхній досвід. Якщо будуть пропозиції, яким чином це зробити прозорим і зрозумілим, будь ласка. Але ще раз, на мій погляд, якщо "фінанси не поють романсы", то і питань не має бути.

Універсальний медіасервіс. До нього відносяться, власне, суспільний мовник, регіональні мовники, канали мовлення громад, телеканал "Рада", телеканали, що діють на підставі тимчасового дозволу.

Ліцензування та реєстрація. Це викладена вже "буковками" та табличка, яку ви бачили перед тим.

Ліцензуванню підлягають лінійні, власне, телерадіоканали, постачальник електронних комунікаційних послуг, які використовують радіочастотний ресурс.

Реєстрація з акцептом з боку Національної ради – це лінійні медіа без використання радіочастотного ресурсу. Нелінійні, власне, це цифрові платформи, друковані, провайдери сервісів доступу до пакетів телерадіоканалів, онлайн-медіа і провайдери спільного доступу, це, власне, під знаком запитання, але мені здається, що так само.

Квоти європейського продукту. Власне, ми не сильно змінювали існуючі квоти. Вони складають зараз 70 відсотків загального тижневого

обсягу у проміжках часу від 7-ї до 22-ї. Ми пропонуємо: від 7-ї до 23-х годин, в тому числі не менше 50 відсотків національного продукту. 10 відсотків європейського продукту в проміжках тих самих, а не менше половини таких творів мають бути створені впродовж попередніх 5 років, нелінійні медіа – не менше 30 відсотків європейського продукту від загального обсягу програм та фільмів у каталозі. Це також питання для обговорення, тому що там у нас був слайд, який стосується і національного продукту у вигляді нелінійних медіа, і мови також.

Також у нас є питання для дискусії стосовно певних тематичних каналів. У чому тут нюанс? Тематичні канали, які займаються або дитячим мовленням, або музичним - є питання стосовно наповнення національним продуктом, контентом, власне, сіток мовлення цих каналів. Його, на жаль, недостатньо, тому що національних мультфільмів чи музичних творів бракує, але це також питання для дискусії, власне, які норми ми будемо встановлювати для цих каналів, можливо, з певною шкалою підвищення їх упродовж років, але, на мій погляд, якщо ми не хочемо, щоб наші діти дивилися тільки зарубіжні, бо вони все одно їх будуть дивитися, дитячі канали, то варто мати певні пільги для того, щоб розвивалося і, власне, таке мовлення.

Питання щодо ліцензійного збору. Ця методика визначається законом, Кабінетом Міністрів. Реєстраційний збір також законом, Кабінетом Міністрів, Нацрадою. Штрафи, власне, законом, виходячи також з розміру ліцензійного чи реєстраційного збору.

I, Микито, поступово підіймайся і підходь до мене.

Загальні обов'язки суб'єктів у сфері медіа: отримувати ліцензію, додержуватися умов ліцензії, попереджати споживачів перед початком надання сервісу, який є платним, і мова. Ми, власне, теж особливо тут нічого не змінювали з того, що наші попередники вже встановили.

Це з 2024 року лише, правда, 90 відсотків. І з 2022-го для друкованих ЗМІ і з 2022-го - україномовний інтерфейс.

Будь ласка.

ПОТУРАЄВ М.Р. Спасибі. Отже, промову Олександр вже розповів.

Значить, поїхали. Найбільш такі речі, які завжди викликають запитання. Обмеження щодо змісту інформації. Будь ласка, уважно дивіться. Я ще раз хочу нагадати, що це попереднє бачення, як ми неодноразово підкреслювали, це питання для обговорення. Отже, тут, на наш погляд, все достатньо зрозуміло: заклики до насильницької зміни, повалення конституційного ладу, розв'язування або ведення агресивної війни або воєнного конфлікту, порушення територіальної цілісності, в тому числі визнання правомірною окупацію територій України, заперечення територіальної цілісності України.

Мова ворожнечі. Мова ворожнечі, вона визначена вже в європейських документах. Для нас це нова штука, у нас вона не визначалася в законодавстві, і ми вважаємо, що її треба визначати так само, як це робиться зараз у всьому цивілізованому, підкреслюю, світі.

Пропагування або поширення закликів до тероризму та терористичних актів. Ну, це зрозуміло.

Розповсюдження, надання доступу до фільмів, розповсюдження яких заборонено відповідно до Закону України "Про кінематографію". Ми не вважаємо, що цей закон має містити якісь критерії щодо кінострічок. Ну, демонстрація порнографії (я думаю, що це зрозуміло) або там сексуальна експлуатація, тим більше з дітьми. Це ясно, це, в принципі, у нас і так забороняється. Але ми хочемо, все ж таки, визначити отут якраз перелік.

Ну, можливо, це викличе обурення, наступний пункт, у певної частини глядацької аудиторії чи, там, читацької, чи, може, навіть у деяких індустріях, але ми вважаємо, що це насправді не смішно. Ми вважаємо, що послуги

ворожіння, гадання, а також платні послуги народної нетрадиційної медицини...

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. *(Репліка без мікрофону)*

ПОТУРАЄВ М.Р. Ну так давай подискутуємо, давай визначимо це. Це насправді не так смішно, тому що є підрахунки, яких, на жаль, немає в нашій країні, скільки людей втрачають цивілізовані країни через те, що люди несвоєчасно звертаються у клініку, сподіваючись до останнього, що якісь там шамани і "колдуни" допоможуть. Скільки держави витрачають грошей – це просто мільйони і мільйони доларів – на те, щоб лікувати запущені хвороби, і так далі.

Далі. Розповсюдження програм, у яких заперечується або виправдовується злочинний характер, ми підкреслюємо, комуністичного, тоталітарного (тобто сам по собі марксизм, він не може бути криміналізований, тому що це була б дикість з точки зору наукової) та націонал-соціалістичного, нацистського тоталітарного режиму. Знову-таки, чи варто сюди додавати фашистський тоталітарний режим, треба це обговорити разом і прийняти рішення.

Пропаганда наркотичних засобів, психотропних речовин. Ну, ми вважаємо, що це потрібно залишити, тобто що це має бути у законі. Хоча, знову-таки, можливо, суспільство хоче, щоб якимось в медіа просувалися нові ідеї з цього приводу.

Захист неповнолітніх - це абсолютно теж відповідає тому, що маємо в європейському законодавстві. Забороняється поширення інформації, яка може завдати значної шкоди фізичному, психічному або моральному розвитку неповнолітніх. І, значить, яка саме інформація, окрім фільмів: надмірне зосередження уваги на насильстві, пропаганда поведінки, яка може бути небезпечною для неповнолітнього, заохочення до нанесення і завдання

самому собі каліцтва або до вчинення самогубства, пропаганда протиправної поведінки, демонстрування жорстокого поводження з тваринами і заохочення агресивності, неповаги до життя, вандалізму, псування та знищення майна.

У каталозі програм на замовлення така інформація може поширюватися тільки із застосуванням батьківського коду, Національна рада спільно з органом співрегулювання, ми зараз до цього дійдемо, розробляє та затверджує критерій визначення такої інформації.

Національна рада, оскільки ми вже мали дискусію, Миколо, на самому початку ми, ну і колеги з робочої групи, тому що ми не впливали справді на те, що відбувалося, ми вважаємо, що наразі варто йти тим шляхом, яким ти пропонував, тобто не змінювати Конституцію, поки залишити так, як є, тому що ми ускладнимо просто процес, а ми маємо, як сказав уже Олександр, зобов'язання перед нашими європейськими партнерами. Тому те, що буде в законі, Конституцію не чіпаємо зараз, значить, бачимо як незалежного конвергентного регулятора, квоти Президента та Верховної Ради залишаються, тому що не чіпаємо Конституцію, я про це сказав. Але процедура призначення членів Національної ради як Президентом, так і Верховною Радою конкурсна, ми мали вже, пам'ятаєте, пропозиції колеги Рахманіна, маємо власні пропозиції. Я думаю, що пропишемо разом всі правильні і прозорі конкурсні умови.

Зменшення повноважень представників Національної ради на місцях - ну так, можливо, як хтось там не дуже глибоко розбирається, справа в тому, що насправді Національна рада за конституційним статусом не може делегувати комусь свої повноваження. Тобто представник Національної ради на місці, значить, регіональний представник не може мати таких повноважень, які підміняють собою колегіальний орган, який складається з 8 осіб, тому це питання треба врегулювати.

Тут про гроші. Ну це цікаво, можливо, тільки тим, хто працює в Національній раді, не лише члени, але й працівники апарату. Ну в нас ненормальна ситуація, ненормальна. В нас, на жаль, не фінансується регулятор настільки, наскільки це потрібно, і тому це просто треба вирішити, щоб, вибачте, не було нам соромно перед нашими партнерами. Це я вже не кажу про корупціогенність такої ситуації.

Отже, одна з наших улюблених, значить, новел, сподіваюсь, всі підключаться, попрацюємо, співрегулювання. Значить, ну я вам сажу так: якщо зробимо, будемо перші в Європі. Тому що такого наразі немає... *(Шум)* Миколо Леонідовичу, хіба нам вперше з вами, ну всім нам разом?

Ми не хочемо надмірного державного втручання в питання регулювання контенту. Не хо-че-мо! Ми хочемо, щоб індустрії взяли на себе більше відповідальності. Ми хочемо, щоб громадянське суспільство взяло на себе більше відповідальності, тому що надмірне втручання держави - це завжди небезпека. Як дійсно слушно зауважувалось неодноразово і у нас на комітеті, і в інших комітетах, ці партії прийшли, ці партії підуть – залишиться система, система має бути максимально, я б сказав, вільною, захищеною, але вільною.

У нас є, в принципі, приклад: у нас є індустріальний комітет, звичайно, у нас є індустріальний комітет з телебачення, у нас є індустріальний комітет в радіо. Вони там займаються більше, звичайно, питаннями там реклами і вимірювання глядацької аудиторії і так далі. У нас є приклади того, що це можливо. У нас є незалежні моніторингові групи, агенції й ініціативи. У нас є потужні медіа спільноти, активні, у нас є громадянське суспільство.

Ми сподіваємось і вважаємо, що разом ми зможемо створити в країні систему, яка сама – не держава, не хтось ззовні – сама встановить стандарти і роботи медіа, і роботи журналістів, і кодекси поведінки, і сама зможе слідкувати за тим, щоб ці стандарти і кодекси дотримувалися і згідно до них іде робота.

Це дуже важливий слайд, я тому на ньому так докладно зупинився.

Санкції, тут, в принципі, нічого такого немає, крім новели "припис, який є обов'язковим до виконання". Тому що зараз регулятор там каже, а медіа, що хоче далі, те і робить. Ну ви знаєте всі, що я ж прихильник "драконівських методів", але тут робота група, що я можу зробити? Громадянське суспільство, незалежні медіа-юристи все ж таки кажуть, що виключити можна тільки за рішення суду, а не навпаки. Тобто спочатку регулятор звертається до суду і суд приймає рішення.

Далі підемо про державу-агресора, так що тут я перейду. Обмеження. Тут не стільки обмеження, скільки ми хочемо розповісти, що буде окремий розділ, буде окремий розділ, який буде саме про те, що у нас відбувається в період збройної агресії. По-перше, ми маємо давати, маємо бути гнучкими і на лінії, так би мовити, розмежування маємо гнучко реагувати на ситуацію, яка там відбувається, а не йти по процедурі, яка передбачає там довгий шлях видачі ліцензій, дозволів і так далі.

Звичайно, у нас, ви знаєте, що рішенням Ради національної безпеки ми вживали відповідних заходів оборонних, маємо це зробити, вписати в закон. Так, тут, я думаю, теж все більш-менш зрозуміло, тому я піду просто трохи далі, тому що там є речі більш важливі.

Значить, що ми забороняємо. Просто забороняємо. Пропоную. "Аудіовізуальні твори, один із учасників яких є особа внесена до переліку осіб, які створюють загрозу національній безпеці". Звичайно, що не справа цього закону, я думаю, що з цим всі погоджуються, визначати такий перелік і критерії такого переліку.

Далі. "Матеріали, що містять популяризацію або пропаганду органів держави-агресора, її посадових осіб та їх окремих дій, що виправдовують чи визнають правомірною збройну агресію, анексію території України, порушення територіальної цілісності і суверенітету України. Недостовірні матеріали щодо збройної агресії та діянь держави-агресора, її посадових осіб

у разі, якщо наслідком цього є розпалювання ворожнечі та ненависті або заклики до насильницької зміни територіальної цілісності чи конституційного ладу".

Я тут хочу сказати відразу, що є, власне, це моя пропозиція: от з останнього пункту прибрати слово "насильницької". Тому що для нас, ми вважаємо, так само небезпечними є наративи з боку держави-агресора про те, що: "Добре, хай українці змінять свій устрій держави в не насильницький спосіб". Ні, нам теж це не підходить, це ворожа пропаганда. Це моя окрема думка була.

Ми вважаємо, що в законі має з'явитися розділ про гарантії та захист прав журналістів. Тут, в принципі, все можна подивитись більш докладно. Я зупинюся на тому, що, можливо, індустрії будуть не всі з цим згодні, будемо дискутувати. Ми вважаємо, що саме за рахунок медіа має бути здійснюватись страхування життя і здоров'я журналістів від ризиків, які пов'язані з професійною діяльністю. Такого зараз немає, ми хочемо це ввести прямо в закон, ми вважаємо, що це відповідальність власників медіа, соціальна відповідальність в тому числі.

Тут далі я просто не буду все читати, тому що, я думаю, що всі бачать все на екрані.

Ми хочемо підсилити, так, і кримінальну відповідальність за втручання у діяльність журналіста, значить, підкуп або журналістів, або працівників медіа з метою поширення дезінформації. Хочемо це зазначити в законі.

Дезінформація. Робоча група дотримується, відразу скажу, тих визначень потрійного визначення дезінформації, яка зараз є в європейській практиці. Ми не будемо просто зараз на цьому довго зупинятися. Ми додатково визначаємо, що "дезінформація небезпечна, якщо вона при тому ще і спрямована на широку аудиторію і є загальнодоступною, інформація є суспільно важливою і є предметом суспільного інтересу, і вона поширена умисно". Знову таки - це дискусія.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. А хто це має регулювати?

ПОТУРАЄВ М.Р. Ми визначаємо, і це ж зони відповідальності регулятора. Якщо регулятор бачить, тим більше, там у нас є орган співрегулювання, регулятор там разом або орган співрегулювання бачить, що там є щось, що відповідає цьому – вони ідуть туди. Але це те, що треба пропрацювати. Тому що ми ж розуміємо з вами всі, колеги, що питання кримінальної відповідальності – це питання Кримінального процесуального кодексу, це питання не медійного кодексу. Але це знову-таки питання, на яке бажано було би знайти відповідь: чи має взагалі вона бути кримінальною? Чи має бути некримінальною? Чи має бути тільки згідно нашого законодавства, цього закону тільки стосовно там власника і тими засобами, які ми там перелічували.

Посилити треба, ми з цим всі згодні, я думаю, що всі погодяться, посилити право на відповідь, право на спростування разом з відповідальністю за ненадання такого, це на сьогодні недостатньо працює. Заохочення добровільного спростування дезінформації. Чітко ідентифікувати інформацію, яка спростовується, і розміщати посилання на першоджерело поширюваної інформації.

А от ми, бачте, і дійшли до кінця. Сподіваюся, що ми з Олександром вас не дуже втомили. Власне, я не знаю, чи погодиться голова комітету, я пропонував би зараз дискусію не розпочинати, тому що цей матеріал всім буде надісланий, роботи ще дуже багато для всіх.

ТКАЧЕНКО О.В. У мене тим не менше буде, оскільки Максимчук зайняв моє місце, питання до членів комітету та запрошених: чи є у вас запитання стосовно характеру презентації. Нагадаю ще раз: це презентація не

закону, а скоріше постановка питань, відповіді на які має дати цей закон. Це концепція свого роду. Чи будуть якісь у вас уточнення чи запитання?

Так, будь ласка.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Пане голово, найперше, хочу подякувати за презентацію. І хотіла б запитати у вас: скажіть, будь ласка, я так зрозуміла, це концепція, а хто буде напрацьовувати законопроект? Якою буде склад робочої групи, коли вона буде формуватися і яка буде далі робота?

ТКАЧЕНКО О.В. Власне, робочі групи наразі формуються, у них працюють юристи, медіа-експерти, в тому числі представники Ради Європи. Я думаю, що ми в робочому порядку повідомимо подальші зустрічі цих робочих груп, щоб усі члени комітету могли долучитися до роботи над цим достатньо важливим законом. А секретаріат, я думаю, повідомить вас про ці зустрічі, які будуть відбуватися.

Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Ну, нова редакція Закону "Про телебачення і радіомовлення" (чи про аудіовізуальні послуги), який напрацьовувався минулим скликанням і разом з Радою Європи, чи він брався за базу, чи ці люди, які над ним працювали, вони долучені до робочої групи? Тому що там багато роботи зроблено.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. *(не чути, без мікрофону)*

ТКАЧЕНКО О.В. Я хотів би просто наголосити, що тут є багато запитань, на які впродовж багатьох років ніхто не давав відповіді. Подобаються нам ці запитання чи не подобаються, вони в суспільстві існують, існують перед індустріями, які працюють в цій сфері, і хочемо ми чи

не хочемо, але в принципі ми маємо знайти відповіді. Чи будуть ці відповіді стовідсотково досконалыми, не переконаний, але ми маємо мати відповідальність політиків і сміливість знаходити відповіді на ці виклики. Закривати очі, відтягувати час для того, щоб наступники вирішували це питання, ми не будемо.

Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Ми домовились, що ми по суті не розглядаємо, тому я не буду цю дискусію розпочинати. А стосовно техніки, от як ви бачите, хто напрацьовує цей законопроект чи, скажемо, місія комітету - ми сьогодні побачили презентацію концепції, потім нам принесуть, покажуть вже готовий законопроект закону. Чи ви пропонуєте долучитись до цієї роботи зараз?

ТКАЧЕНКО О.В. У нас існує відповідний регламент, існує підкомітет, власне, в рамках цього підкомітету долучайтесь до роботи, яку веде підкомітет. Він вас пов'яже з членами робочої групи і в межах підкомітету, який, власне, і напрацьовує цей проект закону, можна, звичайно, працювати, ви ж члени комітету.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Чую від вас вперше про те, що, виявляється. Підкомітет над цим працює.

ПОТУРАЄВ М.Р. (?) Я хочу сказати, це перша ітерація. Ця презентація вже відрізняється від того, що ми подивились певний час назад. Ми не хотіли недопрацьований документ виносити на обговорення всіх нас, членів комітету. Тому коли є документ, який задовольняє, значить, ми сідаємо і всі разом зараз дивимось, тим більше, що це відкрите засідання.

Далі. Як я бачу цю роботу? Оскільки всі отримали цю презентацію, подивляться і так далі, значить, хотів би отримати в будь-якому порядку довільному зауваження, пропозиції і так далі.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Важко робити зауваження.

ПОТУРАЖЄВ М.Р. (?) Ну, чекай, тут принципові речі. Якщо є думка, що треба щось додати, щось змінити принципово, я бачу наступну ітерацію - ми збираємо підкомітет такий розширений, обговорюємо, якщо є якісь пропозиції до принципів або до структури, до речі. Тобто от друга ітерація - обговорюємо це. Якщо бачимо, що дійшли згоди по принципових питаннях, починаємо працювати над текстом. Звичайно, можемо самі писати, але варто використовувати ту робочу групу, яка в нас є, завдяки в тому числі допомозі наших європейських колег.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дивіться. Мені здається, нам потрібно зрозуміти, чого нам бракує і що ми хочемо змінити, тому що якась форма регулювання зараз існує. Є Закон про Нацраду, є Закон про телебачення і радіомовлення, може, є сенс, і напрацьовувався новий Закон "Про аудіовізуальні медіа", який враховував нові сфери (це зрозуміло), нові вимоги, вимоги директив. Питання: що хочеться змінити? Чи не влаштовує нас те, як зараз врегульовуються друковані медіа і чи маємо ми з цим проблеми? Може, вони і погано регулюються, але я не бачу в суспільстві якихось таких великих проблем з друкованими медіа. Ну не бачу. Може, може, але... Якщо є, то треба сказати, що вони вирішують.

От те, що мене дещо стурбувало, це оці пункти про дезінформацію, тому що зараз існує, якщо ви вважаєте, що хтось поширив неправдиву інформацію, існує суд, ви можете звернутися, право на відповідь теж працює, воно існує, можна його оскаржити, можна, звичайно, пред'являти претензії до

нашої судової системи, але все одно ми будемо їх пред'являти, навіть якщо це буде записано в законі, все одно це буде предметом судового розгляду.

Одна справа, коли ми говоримо про мову ворожнечі зі сторони інших країн, і я, наприклад, це підтримую і погоджуюсь, тому що ми знаємо приклади, коли в європейських країнах обмежувалося мовлення деяких європейських каналів саме через мову ворожнечі, до речі, щодо України, наприклад.

Інша справа, те, за що я переживаю, щоб це не перетворилося на певний механізм цензури всередині України. І просто тому тут треба розуміти, навіщо ми робимо, навіщо ми це пишемо, чого ми хочемо досягти. А ми це зрозуміємо, коли дійсно побачимо пропозиції вже викладені не в картинках, як каже колега Павленко, а в тексті закону.

ТКАЧЕНКО О.В. Миколо, ти такий самий член комітету, чекаємо від тебе пропозицій, будь ласка, але я хочу наголосити, якщо наразі вже глобальні соціальні мережі такі як "Твіттер" чи "Гугл" переходять до саморегулювання стосовно того, яким чином вони будуть боротися з фейками, яким чином вони визначають фейкову інформацію, то принаймні нам вже час надавати відповідь на питання, яким чином поновити баланс медіа стосовно того, що є, власне, недостовірна інформація чи ні. Я буду останнім в цій залі, який буде говорити про те, що потрібно вводити якісь обмежувальні рамки, але регулювання в цій сфері і визначення термінів, що є, власне, дезінформацією, що є фейками, має врешті-решт відбутися, тому що в принципі це глобальний дискурс, ми не можемо стояти осторонь цього глобального дискурсу і закривати очі на те, що такої проблеми не існує.

У мене немає точної відповіді, можемо взяти, наприклад, редакційну політику "Твіттера", яка нещодавно була опублікована, за основу, подискутувати навколо неї, наприклад.

Пане Качний.

КАЧНИЙ О.Л. Я хочу два слова додати. Ми пам'ятаємо всі пікети під Нацрадою, пікети під Міністерством інформаційної політики і так далі. Давайте все ж таки будемо мати такий закон, який буде чітко суспільству давати відповідь, що ми дозволяємо у власній країні робити, а що ні.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. ... *(не чути, без мікрофону)*

ПОТУРАЄВ М.Р. Колю, от я в житті не повірю, що тобі теж там у 2015, 2016, а мені і в 2019 не пишуть час від часу у месенджер десятки людей з питанням: коли ти закриєш той канал або коли ти закриєш той сайт, тому що це московська пропаганда? І я не хочу давати абсолютно беззубі відповіді, що, вибачте, ми не можемо, тому що це не прописано.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. ...ні, я ж повністю погоджуюсь щодо московської пропаганди. Я турбуюсь і щодо свободи слова всередині країни. Я це чітко окреслив.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Ми теж турбуємося.

КАЧНИЙ О.С. Перше питання, це чого ви вважаєте, що якраз не треба забороняти нацистську, фашистську чи іншу пропаганду? Ви запитання дали, але треба обговорити. Що, це треба обговорювати?

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. ...додати.

КАЧНИЙ О.С. А, додати. Добре. Дякую.

Друге. Я тільки що подивився в Вікіпедії, що таке дезінформація. Це дуже великий у нас тут перелік є.

ТКАЧЕНКО О.В. Не читайте радянські газети в Вікіпедії...

КАЧНИЙ О.С. Я вибачаюсь, є у нас ще інше тут, у нас є не тільки в Вікіпедії. У нас є ще тут і толковий словник. І я вам скажу, що тут дуже великий спектр. Можна закрити практично кожне медіа, якщо тут підлягає під дезінформацію. Я хотів би, щоб дуже уважно ви до цього питання підходили, коли ми дивимось. Бо це є якраз і буде та цензура, при якій можна закривати.

Якщо сьогодні ми говоримо про те, що якесь інформвидання отримало інформацію, то воно що, повинно все перевірити, а після того тільки, так?

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Обов'язково.

КАЧНИЙ О.С. А, ну тоді вже через тиждень вийде ця інформація. Так.

ПОТУРАЄВ М.Р. (?) От я працював журналістом, коли, знаєте, не було Інтернету, коли я "літував" свої мікрофонні папки в радянському "ЛПТі", так само, як колега Ткаченко, так само, як колега Княжицький. Я знаю, що таке відповідальність за інформацію, я знаю, що хай би це важко як не було, якщо ти журналіст, то ти це зробиш. А якщо ти якась наймана, не хочу слово використовувати...

КАЧНИЙ О.С. Ми сьогодні можемо десятки прикладів надати...

ПОТУРАЄВ М.Р. (?) ...то тоді ти не журналіст...

КАЧНИЙ О.С. ...тому що вже сьогодні можна закривати всі канали, якщо...

ПОТУРАЄВ М.Р. (?) Я з вами не погоджуюсь. Я вважаю, що в Україні повно медіа з якісними стандартами.

(Загальна дискусія без мікрофонів)

ТКАЧЕНКО О.В. Єдине, що я хотів би зробити зауваження, я професійний журналіст. Я знаю, яким чином працювати в інформаційному агентстві і швидко перевіряти інформацію. Мені для цього цензор не потрібен. У мене є відповідальність журналіста і зміна, в якій я працюю. Тому, перепрошую, слово "цензура" за цим столом, поки ми не дійшли до слова "цензура", не вживати. Тому що воно ображає.

КАЧНИЙ О.С. Ну тоді я вам скажу, що у нас, наприклад, канал "1+1" протягом п'яти років давав дуже багато інформації в своїх новинах, яка не відповідала дійсності. Якщо хочете, я підготую вам таку підбілочку...

(Не чути)

ТКАЧЕНКО О.В. ...тоді і поговоримо.

КАЧНИЙ О.С. Я вам обіцяю, що я підготую.

ТКАЧЕНКО О.В. Давайте. Вже не тільки ви це пробували і не вийшло нічого. Так.

У мене є ще питання: чи є якісь ще ідеї?

ПАВЛЕНКО Ю.О. Одне прохання таке технічне. Діти до 14 років теж дивляться телебачення і користуються візуальним послугами. Їх теж треба захищати від шкідливої інформації. Тут говориться тільки про неповнолітніх.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. *(Без мікрофону, не чути)*

ПАВЛЕНКО Ю.О. Так, неповнолітні це з 14 років. А до 14 це малолітні.

ПОТУРАЄВ М.Р. (?) Отут ми якраз покладаємось повністю на тебе і на твою експертизу велику. Тому всі формулювання, що стосуються дітей і так далі, будь ласка, ми будемо тільки вдячні всі, тому що краще за тебе цього ніхто не знає.

ТКАЧЕНКО О.В. Шановні колеги, наостанок, у нас сьогодні немає питань для розгляду, але просто таке "колежанське" запитання. Концепт, якщо приймається, то ми беремо його за роботу. Хто за те, щоб такий концепт відповіді на питання взяти, можемо і проголосувати.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Взяти до роботи.

ТКАЧЕНКО О.В. Взяти до роботи.

ПАВЛЕНКО Ю.О. ...доручити підкомітету, там із залученням експертів, Ради Європи починати роботу над проектом закону.

ТКАЧЕНКО О.В. Абсолютно точно.

(Загальна дискусія, без мікрофону)

ТКАЧЕНКО О.В. Ще раз наголошую на наступному. Там не міститься жодних пропозицій стосовно введення цензури – це раз. Там міститься пропозиція: знайти відповіді на питання, що таке, власне, дезінформація і фейкові новини і що нам з ними робити.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. *(без мікрофону, не чути)*

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дивіться, є свобода слова, кожне медіа вправі казати, що хоче. Якщо хтось ображений, він подає до суду в демократичній країні, в демократичній країні це так. Я ж не проти, у вас є більшість, підтримуйте це, я просто пояснюю, чому... Для мене свобода слова є засадничою цінністю протягом всього мого життя.

ПОТУРАЄВ М.Р. (?) Зацитуй у "Фейсбуці" зараз Шевченка про москалів і побачиш, яка там свобода слова у "Фейсбуці", забанять тебе на 3 місяці.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. *(без мікрофону, не чути)*

(Загальна дискусія)

ТКАЧЕНКО О.В. Я хотів би, щоб ми не маніпулювали терміном "свобода слова", тому що не вас, пане Качний, знімали з ефіру кілька разів і не вам мені розповідати, що таке свобода слова.

У вас питання по структурі? Ви можете розповідати все що завгодно, а я також.

(Загальна дискусія)

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Колеги, ми ж без претензій, просто є позиція.

ТКАЧЕНКО О.В. Будь ласка, запитання.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Я хотіла би по структурі уточнити...

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. *(Без мікрофону, не чути)*

ТКАЧЕНКО О.В. А я теж народний депутат, можу вам зробити зауваження. Я маю право на таку точку зору? Маю.

КАЧНИЙ О.С. Тому що я теж маю право....

ТКАЧЕНКО О.В. То говоріть.

КАЧНИЙ О.С. Не вам.

ТКАЧЕНКО О.В. То тоді і не вам.

(Загальна дискусія без мікрофонів)

ТКАЧЕНКО О.В. Ти пропустила слайд, можливо. Там є.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Співрегуляція була, а саморегуляція?

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Там передбачалось, що саморегуляція буде і воно буде спільно з регуляцією займатись співрегулюванням.

ПОТУРАЄВ М.Р. (?) Ця історія нікуди не зникла.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Ще одне уточнення. Якщо так посилюється, збільшується обсяг повноважень Національної ради з питань телебачення і радіомовлення, чи не передбачається збільшити склад?

ПОТУРАЄВ М.Р. Я казав на початку, що ми вирішили зараз не чіпати Конституцію України, тому що насправді у нас обговорюється всіма... (*Шум у залі*) ... це конституційний орган, ми нічого там не можемо зробити.

Я можу власну точку зору озвучити. Я як стояв на позиції, що треба змінити Конституцію, треба створити Національну раду з 9-и осіб, тому що 8 це, вибачте, "курям на сміх", і треба привести Національну раду у відповідність до тієї Конституції, за якою зараз живе Україна, вона є, нагадаю всім, парламентсько-президентською республікою. Тому регулятор має формуватися, звичайно, якщо ми залишаємо квотний принцип, то 3 – 3 – 3, а саме: 3 – Президент, 3 – уряд, 3 – Верховна Рада. Це буде відповідати духу Конституції України, на моє глибоке переконання.

Але оскільки зараз не варто, ми вважаємо, змінювати Конституцію, при тому що у нас є зобов'язання з точки зору імплементації Угоди про асоціацію, то давайте зробимо так, а до Конституції дійдемо пізніше.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Микито, дивися, що я маю на увазі. Ще раз, які є невирішені проблеми, які ми нові сюди додаємо? Про старі не говоримо, ми можемо це все якось об'єднати. Які є невирішені? Я зі свободи слова в Україні і з дезінформацією чи з посиленням якоїсь відповідальності чи ні серед українських медіа такої проблеми не бачу. Я бачу проблему з прозорістю власності, з прозорістю фінансування. Якщо хтось поширює неправдиву інформацію, той, кого образили, подає до суду і виграє суд.

ПОТУРАЄВ М.Р. Миколо Леонідовичу, вам не здається, що ми зараз пішли ...

ТКАЧЕНКО О.В. Я хотів би нагадати, про що мова іде в законі. Мова іде в законі тут, здається, там 40 чи 50 сторінок, про регулювання багатьох, власне, суб'єктів медіа і тих суб'єктів, хто медіа не є.

Там також мова йде про регулювання структури власності, мова йде про економічну самодостатність, спроможність і так далі. Тобто це достатньо "обширний" закон.

І я хотів би, щоб ми спочатку осягнули масштаби цієї історії, тому що мені здається, що дійсно, в короткій презентації важко зосередитися на тих питаннях, які, можливо, зараз не в дискусії виникли, тому що один лише факт, що ми збираємося регулювати цифрові платформи, це також велике питання для дискусії. Той факт, що ми збираємося якимось чином реєструвати соціальні мережі, це також велика дискусія. Факт економічної стабільності, самодостатності - це також питання для великої дискусії.

Я хотів би, щоб колеги і всі присутні, які тут знаходяться, розуміли, що це "великоосяжний" закон, і питань, на які ми маємо дати відповіді, тут надзвичайно багато. І мова йде не тільки про дезінформацію.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я під стенограму хочу зазначити, що я особисто зроблю все, що від мене залежить, щоб тут перестала транслюватися путінська брехня. Якщо це буде називатися дезінформація, нехай це називається так. Якщо ти хочеш, щоб ми в законі написали "путінська брехня", нехай буде так. Але я не дам тут вільно працювати путінським посіпакам під назвою начебто вільних медіа. Не дам! Я сам для цього зроблю все, що від мене залежить.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Треба було проголосувати за мій Закон про прозорість власності і фінансування...

ПОТУРАЄВ М.Р. Ти знаєш, що він повністю не вирішує це питання.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Але дивіться, є інше питання. Наприклад, згадуються в нас релігійні організації. Це колись було ще в старих радянських законах. Релігійні організації - це є великі громадські організації, які, наприклад, в тій же Німеччині входять в наглядові ради суспільних медіа. Ви знаєте, що в нас є багато каналів, всілякі там "Надії", є купа протестантських каналів, так, є "Живе TV" в греко-католиків, є там "Глас" якийсь. Чому вони не мають права? Я думаю, що мають. Чи мають вони бути прибутковими? Вони збиткові. Тобто це теж неоднозначно. Є громадська організація, яка хоче зробити...

ПОТУРАЄВ М.Р. Це вже обговорення.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ще раз кажу...

ТКАЧЕНКО О.В. Я тобі можу одразу сказати, яка буде найбагатша релігійна організація, але не буду, щоб не вступати в дискусію...

Княжицький М.Л. Та вони вже є зараз. Нічого не зміниться.

ТКАЧЕНКО О.В. Давайте проголосуємо. Хто за те, щоб взяти, як сформулював правильно пан Павленко, в роботу? Не за основу, а в роботу цей концепт, прошу проголосувати.

ПОТУРАЄВ М.Р. Працювати починаємо над законом. За це голосуємо. Починаємо працювати над законом чи ні?

(Шум у залі)

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. ...рекомендувати народному депутату працювати над законом?

ТКАЧЕНКО О.В. Ти не проти? О'кей. Хто проти? Один - проти, двоє - проти. Двоє - утримались.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Я утримався у зв'язку з тим, що в мене є застереження, як мінімум, до трьох пунктів, які стосуються дезінформації, "фейр-плей" і питання саморегуляції чи співрегуляції, зокрема стандартів журналістики.

ТКАЧЕНКО О.В. Чи означає це, колеги, щоб вас правильно зрозумів, що ви не будете брати участь у підготовці цього закону?

ПАВЛЕНКО Ю.О. Ні, це означає, що я буду брати участь, але сьогодні...

ТКАЧЕНКО О.В. Ну ви ж проти, щоб взяти його в роботу.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Ні, я утримався.

ТКАЧЕНКО О.В. Ну утримались...

ПАВЛЕНКО Ю.О. Я утримався у зв'язку з тим, що в мене є застереження вже до цієї концепції, з тим, щоб це не трактувалось...

(Шум у залі)

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дивіться, коли ми побачимо проект закону, запропонований нам до участі, ми потім голосуванням висловимо свою позицію...

ТКАЧЕНКО О.В. Ви долучаетесь до роботи в підкомітеті, щоб потім не було розмов...

ПАВЛЕНКО Ю.О. З мотивів голосування. Я вважаю за необхідну роботу над даним законопроектом, тому я підтримую те, що комітет цю роботу розпочинає відповідно до запропонованої концепції, але я маю застереження до представлених трьох пунктів даної концепції. Але продовжувати роботу ...

ТКАЧЕНКО О.В. До зустрічі в Луцьку!